

**INFORMATIKA FANIDAN O‘QITISHNING QIZIQTIRUVCHI
INTERFAOL USULLARI VA O‘QUVCHILAR BILIMINI
OSHIRISH NAZORAT QILISH USULLARI**

Mamatova Zilolaxon Xabibulloxonovna

*Farg‘ona davlat universiteti dotsenti, pedagogika
fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)*

Rahmonova Gulshanoy Akbarjon qizi

*21.07guruh Fizika matematika amaliy
matematika yo‘nalishi talabasi*

Annotatsiya: Informatika fani bugungi kunda ta'lim jarayonida muhim o‘rin egallaydi. Ushbu fan o‘quvchilarga zamonaviy texnologiyalarni tushunish, ulardan foydalanish va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. O‘qituvchilar informatika fanini o‘qitishda interfaol usullarni qo‘llash orqali o‘quvchilarning qiziqishini oshirish va ularning faol ishtirokini ta'minlash imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Interfaol usullar o‘quv jarayonini yanada samarali qiladi, shuningdek, o‘quvchilarning o‘z-o‘zini o‘rganish qobiliyatini rivojlantiradi.

Kalit so‘zlar: Informatika, interfaol metodlar, zamonaviy texnologiyalar, muhokama, loyiha, qobiliyat.

Аннотация: Информатика сегодня занимает важное место в образовательном процессе. Этот предмет помогает учащимся понимать, использовать и решать проблемы современных технологий. Преподаватели получают возможность повысить интерес учащихся и обеспечить их активное участие, используя интерактивные методы преподавания информатики. Интерактивные методы делают процесс обучения более эффективным, а также развивают способность учащихся к самостоятельному обучению.

Ключевые слова: информатика, интерактивные методы, современные технологии, дискуссия, проект, умение.

Abstract: Computer science occupies an important place in the educational process today. This subject helps students to understand, use and problem solve modern technologies. Teachers will have the opportunity to increase the interest of students and ensure their active participation by using interactive methods in teaching computer science. Interactive methods make the learning process more effective, and also develop the ability of students to learn independently.

Key words: informatics, interactive methods, modern technologies, discussion, project, ability.

Informatika o‘qitish metodikasi zamonaviy ta’lim tizimining muhim jihatlaridan biridir. Ushbu metodika o‘quvchilarga informatika fanining asosiy tushunchalari, nazariyasi va amaliy ko‘nikmalarini o‘rgatishga qaratilgan. Informatika o‘qitish jarayonida interfaol usullarni qo‘llash, o‘quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish va ularni zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish muhim ahamiyatga ega. Informatika o‘qitish metodikasida birinchi navbatda, o‘quvchilarning qiziqishini oshirish maqsadida interfaol usullarni qo‘llash zarur. Bu usullar o‘quvchilarning faol ishtirokini ta’minlaydi va dars jarayonini yanada qiziqarli qiladi. Misol uchun, guruhli ishlar, muammoli vazifalar va loyihalar orqali o‘quvchilar o‘z bilimlarini amaliyotda qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘lishadi. Bunday yondashuv o‘quvchilarning o‘zaro hamkorligini kuchaytiradi va jamoaviy fikrlashni rivojlantiradi. Mustaqil ta’limni tashkil etish ham informatika o‘qitish metodikasining muhim jihatlaridan biridir. O‘quvchilarga mustaqil ravishda o‘rganish imkoniyatini berish, ularning o‘z-o‘zini boshqarish qobiliyatini rivojlantiradi. Bu jarayonda o‘quvchilarga turli manbalar, onlayn kurslar va resurslar orqali o‘z bilimlarini kengaytirish imkoniyatlari taqdim etilishi kerak. Mustaqil ta’lim o‘quvchilarga o‘z qiziqishlari va ehtiyojlariga mos ravishda o‘rganish imkonini beradi.[4]

Informatika o‘qitish metodikasi o‘quvchilarning zamonaviy texnologiyalarni o‘zlashtirishini ta’minlash, ularni mustaqil fikrlashga o‘rgatish va amaliy ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan. Bu jarayonda interfaol usullar, mustaqil ta’lim va bilimni nazorat qilish usullari o‘quv jarayonining samaradorligini oshirishda muhim rol o‘ynaydi. O‘qituvchilar ushbu metodikalarni samarali qo‘llash orqali o‘quvchilarning informatika faniga bo‘lgan qiziqishini oshirishlari va ularning bilim darajasini yanada yuqori darajaga ko‘tarishlari mumkin. Interfaol o‘qitish usullari orasida guruhli ish, muhokama, loyiha asosida o‘qitish, o‘yinlar va simulyatsiyalar kabi metodlar mavjud. Guruhli ish o‘quvchilarga birgalikda muammolarni hal qilishga imkon beradi. Bu usul o‘quvchilarning jamoaviy ish ko‘nikmalarini rivojlantirish bilan birga, ularning fikr almashish va bir-biridan o‘rganish imkoniyatini ham taqdim etadi. O‘quvchilar bir-birlariga yordam berish orqali o‘z bilimlarini mustahkamlashadi va yangi g‘oyalarni kashf etadilar. Muhokama jarayoni o‘quvchilarga o‘z fikrlarini erkin ifoda etish imkoniyatini beradi. Bu usul o‘quvchilarning tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. O‘quvchilar o‘z fikrlarini boshqalar bilan baham ko‘rish orqali yangi nuqtai nazarlarni o‘rganadilar va muammolarni turli tomondan ko‘rish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Muhokama jarayonida o‘quvchilar o‘zaro fikr almashish orqali bilimlarini yanada chuqurlashtiradilar. Loyiha asosida o‘qitish usuli o‘quvchilarga real hayotdagi muammolarni hal qilishda amaliy ko‘nikmalarni o‘zlashtirish imkonini beradi. O‘quvchilar o‘zlari tanlagan loyiha ustida ishlash orqali o‘z bilimlarini amaliyotda qo‘llashni o‘rganadilar. Bu jarayonda o‘quvchilar o‘zaro hamkorlik qilish, muammolarni hal qilish va natijalarni taqdim etish

ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Loyiha asosida o'qitish o'quvchilarning ijodkorligini oshiradi va ularni mustaqil fikrlashga undaydi. O'quvchilarga o'z bilimlarini mustaqil ravishda baholash imkoniyatini berish muhimdir. Bu uchun turli xil baholash vositalarini, masalan, testlar, o'z-o'zini baholash formalarini va loyiha ishlari natijalarini qo'llash mumkin. O'quvchilar o'z bilimlarini baholash orqali o'z kuchli va zaif tomonlarini aniqlashlari mumkin. Mustaqil baholash jarayoni o'quvchilarga o'z-o'zini rivojlantirish va o'z maqsadlariga erishish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni o'zlashtirish imkonini beradi. O'quvchilar bilimini nazorat qilishda an'anaviy baholash usullaridan tashqari, interfaol va innovatsion usullarni qo'llash samarali natijalar beradi. Masalan, o'quvchilarning bilimini nazorat qilish uchun onlayn testlar, interaktiv viktorinalar va o'yinlar tashkil etish mumkin.[1]

Bu usullar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkoniyatini beradi. Onlayn testlar o'quvchilarga o'z bilimlarini baholashda qulaylik yaratadi, shuningdek, natijalarni tezda ko'rish imkonini beradi. Shuningdek, o'quvchilarning bilimini nazorat qilishda loyiha ishlari va taqdimotlar ham muhim ahamiyatga ega. O'quvchilar o'z loyihalarini taqdim etish jarayonida o'z bilimlarini amaliy ravishda namoyish etadilar va bir-birlaridan o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Taqdimotlar o'quvchilarga o'z fikrlarini boshqalarga yetkazish, muloqot qilish va o'z bilimlarini yanada chuqurlashtirish imkoniyatini beradi. Shunday ekan, “Informatika” fanini o'qitish samaradorligini oshirish o'quv mashg'ulotlarini tashkil etish hamda o'tkazishda pedagogik va axborot texnologiyalaridan keng foydalanish, o'qitish mazmuniga mos dasturiy ta'minotini ishlab chiqish, ularni o'quv jarayoniga joriy etish asosiy vazifalardan hisoblanadi. Ushbu vazifalarni dolzarbligini e'tiborga olgan holda “Informatika” fanini o'qitishda o'yinli texnologiyalardan foydalanish holatini o'rganish, tahlil etish, ulardan samarali foydalanish metodikasini, mos uslubiy tavsiyalarni ishlab chiqish zarur. . Ko'pchilikka ma'lum va ommabop bo'lgan krossvord o'yini talabalarda qiziqish uyg'otishi tabiiydir. Krossvord ko'rinishidagi so'rov shakli o'quvchilar uchun har doim qiziqarli va o'ziga tortadigan metoddir. Ushbu o'yinga o'quvchilar shu darajada kirishib ketadilarki, hatto, o'zlari ham informatikaning turli mavzulari bo'yicha krossvordlar tuzishlari mumkin. Mustaqil ijodiy faoliyatning bunday shakli foydali bo'lishi bilan birga, faqatgina bilimdon o'quvchilarnigina emas, balki past o'zlashtiruvchilarni ham qamrab oladi. Boshqa o'quv fanlaridan past o'zlashtiruvchi o'quvchilar ko'pincha informatikadan yaxshi va tirishqoq o'quvchilarga aylanadilar. Krossvordlar sodda bo'lishi bilan birga, mashhur olimlar, allomalar ismlariga, mavzuga aynan mos keluvchi maxsus atamalarga diqqatini jalb etishning samarali vositasi hamdir. Maktablarga, shuningdek boshqa ta'lim muassasalari, kutubxonalar va uy xo'jaliklariga kompyuter va kompyuter texnologiyalarining tez kirib borishi oldindan tayyorlangan o'quv dasturlari va ta'lim standartlarini qayta ko'rib chiqishga majbur qilmoqda. O'quvchilar bilimni nazorat

qilish tadqiqotlarga ko‘ra, ko‘plab maktab yoshidagi bolalar ko‘p vaqtlarini kompyuterda o‘tkazadilar. O‘qitish va o‘qitishning sifat jihatdan yangi bosqichini shakllantirish uchun AKTni ta’limning barcha mumkin bo‘lgan bosqichlariga kiritish imkonini beradigan tegishli choralarni ko‘rish zarur. [3]

Xulosa qilib aytganda, informatika fanidan o‘qitishda interfaol usullarni qo‘llash o‘quvchilarning qiziqishini oshirish va ularning bilimlarini mustahkamlashda muhim rol o‘ynaydi. Mustaqil ta’limni tashkil qilish mexanizmlari va bilimni nazorat qilish usullari o‘quvchilarning o‘z-o‘zini rivojlantirishlariga yordam beradi va ularning ta’lim jarayonida faol ishtirok etishlarini ta’minlaydi. Bu esa, o‘z navbatida, zamonaviy ta’lim tizimining samaradorligini oshiradi. O‘qituvchilar va o‘quvchilar o‘rtasidagi hamkorlik, innovatsion yondashuvlar va interfaol metodlar ta’lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mamatov, A. (2020). "Zamonaviy ta'limda interfaol usullar". Toshkent: O‘qituvchi.
2. Saidov, B. (2019). "Informatika fanini o‘qitishda innovatsion yondashuvlar". Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti.
3. Xolmatov, D. (2021). "Mustaqil ta'lim va uning samaradorligi". Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
4. Rahmonov, E. (2022). "O‘quvchilarning bilimni nazorat qilish usullari". Tashkent: Fan va texnologiya.
5. Abdullaeva, N. (2023). "Interfaol o‘qitish metodlari: nazariya va amaliyot". Andijon: Andijon Davlat Universiteti.
6. Tursunov, S. (2021). "Ta'limda raqamli texnologiyalar va ularning ta'siri". Nukus: Qoraqalpog‘iston Davlat Universiteti.
7. Yusupov, O. (2020). "O‘qitishda innovatsion metodlar va ularning qo‘llanilishi". Farg‘ona: Farg‘ona Davlat Universiteti.